

Hervormde gemeente Ter Heijde aan Zee

Beleid veilige gemeente

Inleiding

Het lijkt zo vanzelfsprekend: in een gemeente van de Protestantse Kerk voel je je veilig. Leden behandelen elkaar met respect. Mensen met speciale taken en opdrachten maken geen gebruik van hun machtspositie ten koste van anderen. Zeker kinderen, jongeren en volwassenen in afhankelijke situaties voelen zich in de kerk veilig en kunnen ongestoord mee doen.

Helaas gaat dat niet altijd overal op. Ongewenste intimiteiten en situaties van misbruik komen ook in de Protestantse Kerk voor. Daarom vinden we het belangrijk om ervoor te zorgen dat onze plaatselijke gemeente een plek is waar mensen in vrijheid en vertrouwen samenkomen en waar iedereen zich veilig voelt, vrij van (seksueel) overschrijdend gedrag, intimidatie of machtsmisbruik.

Bewustwording

Het is geen fijne gedachte dat onveiligheid ook in onze gemeente voorkomt. Tegelijk is het juist heel belangrijk dat we ons als gemeente bewust zijn dat dit kan gebeuren. Daarmee hopen we onveilige situaties te voorkomen en openheid te creëren zodat mensen zich kunnen en durven uitspreken als zij zich onveilig of ongemakkelijk voelen.

Daartoe is het belangrijk dat we ons bewust zijn van machtsongelijkheid onder gemeenteleden en de effecten daarvan. Machtsverschillen tussen ouderling en pastoraat, tussen diaken en cliënt, tussen vrijwilliger voor hand-en-spandiensten en gemeentelid. Het effect kan zijn dat iemand met meer macht grensoverschrijdend gedrag vertoont. De ander ervaart dat in eerste instantie misschien niet als storend of wil daar geen aandacht aan besteden. Tot het gevoel van veiligheid wordt aangetast.

Het betekent dat we

- erkennen dat dit grensoverschrijdend gedrag ook in onze gemeente voorkomt;
- bewust zijn dat alle gemeenteleden recht hebben op een veilige gemeente;
- vasthouden van de aandacht voor het onderwerp: op beleidsniveau regelmatig agenderen van 'veilige gemeente'; wat doen we, wat gaat goed en wat kan beter;
- erop toezien dat in bijeenkomsten (gespreksgroepen, catechese, vieringen) zo nu en dan gebruikgemaakt wordt van activiteiten en werkvormen die bewustwording over veiligheid bij de gemeenteleden, van oud tot jong, vergroot.

Preventie

Instrumenten

- We hebben twee vertrouwenspersonen benoemd. Hoe zij te benaderen zijn staat in iedere editie van ons kerkblad (Ons Baken), op de website van onze gemeente en op verschillende plekken in ons kerkgebouw.
- We vragen VOG's aan voor vrijwilligers en beroepskrachten die werken met minderjarigen en mensen in een kwetsbare positie.
- We laten vrijwilligers en beroepskrachten een gedragscode ondertekenen (voor predikanten en kerkelijk werkers is een door de synode vastgestelde gedragscode, deze geldt al voor hen).

Interventie

Zie routekaart voor vertrouwenspersonen

Routekaart voor plaatselijke vertrouwenspersonen

ROUTEKAART

Route bij meldingen
In dit schema staan negen manieren waarop meldingen bij u als plaatselijke vertrouwenspersoon terecht kunnen komen. Daaronder vindt u de acties die u moet ondernemen en daar weer onder wat SMPR daarbij voor u kan betekenen. Neem bij elke route en elke stap de tijd om te reflecteren en te overleggen.

Meldingen, klachten of signalen van seksueel misbruik kunnen op 9 manieren bij de plaatselijke vertrouwenspersoon komen: via betrokkenen (1 t/m 1d) of via anderen (2 t/m 5). Zorg voor een overzicht van hulpverlenende instanties in uw omgeving waar u zo nodig naar door kunt verwijzen (sociale kaart). Denk aan Veilig Thuis, Politie afd. zedenzaken, Slachtofferhulp, Bureau Jeugdzorg, huisarts, advocaat.

Wat doet u als plaatselijke vertrouwenspersoon bij het eerste contact?

- Maak uw taakomschrijving duidelijk.
- Luister actief (erkenning geven, feiten, gevoelens, gedachten inventariseren en onderscheiden).
- Vraag naar de hulpvraag.
- Conclusieer welke route aan de orde is en volg die.
- Overweeg en overleg eventueel met een collega-vertrouwenspersoon, SMPR, Veilig Thuis of de politie.

Wat biedt SMPR (www.smpr.nl)?

- Samen analyseren wat er aan de hand is
- Advies bij kiezen van de te volgen route

	1 algemeen	1 situatie a	1 situatie b	1 situatie c	1 situatie d	2	3	4	5
	Betrokkene benadert mij	Betrokkene weet nog niet wat zij of hij wil	Betrokkene wil zijn/haar verhaal doen	Betrokkene wil een melding doen	Betrokkene wil een klacht indienen	Iemand benadert mij met een signaal/verhaal	Iemand benadert mij met signalen die niet onder de definitie van seksueel misbruik vallen	Ik vang zelf signalen op	Een dader van seksueel misbruik benadert mij
Wat doe ik als vertrouwenspersoon (VP)	Actueel misbruik bij een minderjarige moet ophouden. Ik neem contact op met Veilig Thuis voor advies: 0800-2000 (gratis en 24/7 bereikbaar).	<ul style="list-style-type: none"> • Ik vraag betrokkene wat zij/hij nodig heeft om tot een besluit te komen. • Ik check of ik degene ben die daarin kan voorzien. • Indien nodig verwijst ik betrokkene door (sociale kaart). • Zodra betrokkene haast/dijn vraag helder heeft, ga ik de route verder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik check of betrokkene behoefte heeft aan vervolgstappen met mij. • Ik check of betrokkene pastoraat wil ontvangen. Zo ja, ik verwijst door. • Ik check of betrokkene professionele hulp wil ontvangen. Zo ja, ik verwijst door (sociale kaart). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid de zaak bij Justitie neer te leggen en bied daarin eventueel ondersteuning. • Ik wijs betrokkene op SMPR en ondersteun eventueel betrokkene daarnaartoe. • Ik wijs betrokkene op de verantwoordelijkheid van de kerkeraad en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik wijs betrokkene op de mogelijkheid van Justitie. • Ik wijs betrokkene op het bestaan van het college voor het oplicht en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe. • Ik wijs betrokkene op SMPR en ondersteun eventueel op de weg daarnaartoe. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik weeg het signaal/verhaal. • Ik check wat iemand wil bereiken door dit bij mij neer te leggen. • Indien vervolgstappen nodig lijken te zijn overleg ik met signaleerder en SMPR over die stappen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik weeg het signaal. • Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden. • Ik gebruik mijn sociale kaart. • Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik breng de signalen die ik opmerk in kaart. • Ik weeg het signaal. • Ik kijk waar iemand het beste (professioneel) geholpen kan worden. • Ik benoem (eventueel) bij betrokkene wat ik zie en hoor en stel verduidelijkingsvragen. • Ik gebruik mijn sociale kaart. • Ik denk ook aan pastoraat en een mogelijk sociaal netwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ik vraag betrokkene wat hij/zij van mij verwacht. • Ik maak mijn verantwoordelijkheden duidelijk. • Ik kijk welke vervolgstappen nodig zijn.
Ondersteuning SMPR	Adviseer en begeleidt bij gebruik van het "Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezinsrelaties". Het protocol bevat de route voor de kerkeraad. (Zie voor het protocol www.protestantskerk.nl/veiliggemeente > meer weten?)	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen. • Help bij het vinden van goede verwijfsadressen. • Advies bij het nemen van vervolgstappen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Het verhaal kan aanleiding zijn voor vervolgstappen. Wil betrokkene dit niet, dan kant u in een situatie komen waarin u mogelijk uw zwijgplicht moet doorbreken. • Advies bij de weging al dan niet doorbreken van uw zwijgplicht. 	Achtergrondinformatie: een melding bij de politie betekent de politie op de hoogte stellen. Een aangifte is een verzoek om strafvervolgning. Bij melding aan de kerkelijke functionaris dient deze het protocol (zie 1 algemeen) te volgen. De klachtenregelingen vindt u in de kerkorde, ordinarie 10, art. 6-12.	Het college voor het oplicht is bedoeld voor situaties waar een kerkelijke functionaris bij betrokken is. Een klacht over een vrijwilliger behandelt de kerkeraad zelf na advies van het college voor het oplicht, zie ordinarie 10, art. 7 lid 1.	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij het wegen van het signaal/verhaal. • Advies bij twijfel over de te nemen vervolgstappen. • Informatie over het nemen van vervolgstappen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij het wegen van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan. • Help bij het vinden van een goed verwijfsadres. 	<ul style="list-style-type: none"> • Advies bij het wegen van het signaal en het al dan niet zelf bespreekbaar maken hiervan. • Help bij het vinden van een goed verwijfsadres. 	Advies bij het zetten van vervolgstappen.
VP	Ik blijf regelmatig vragen naar het welzijn van betrokkene. Ik evalueer na verloop van tijd of betrokkene zich geholpen voelt en of zij/hij nog meer nodig heeft.								
Begripsbepaling	SMPR: meldpunt bij seksueel misbruik in kerkelijke relaties, www.smpr.nl	Melding: kerkeraad op de hoogte stellen van een gebeurtenis met eventueel opvolging.	Klacht: stappen richting officiële instanties om de gebeurtenis te beoordelen aan te kaarten.	Signaal: een gebeurtenis die gemeld wordt en kan duiden op een situatie die aandacht verdient.	Let op: Je kunt in een situatie terecht komen waarin conflicterende belangen spelen en je niet weet wat te doen, je zwijgplicht doorbreken of juist niet. Maak een afweging aan de hand van hoofdstuk 8 uit het "Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik". (Zie voor het protocol www.protestantskerk.nl/veiliggemeente > meer weten?)				

(Na)zorg

- In preek en liturgie rekening houden met slachtoffers van machtsmisbruik of andere misstanden (woordkeuze in gebeden, liedkeuze).
- Nazorg en pastorale zorg geven aan slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente.

- Nazorg en pastorale zorg geven aan daders van grensoverschrijdend gedrag in de gemeente. (Dit kan niet dezelfde persoon zijn die het slachtoffer begeleidt.)
- Ook willen we aandacht hebben voor gemeenteleden die slachtoffers of daders zijn van incest, huiselijk geweld of vormen van machtsmisbruik en bedreigende situaties meemaken in het werk (ambulancepersoneel, militairen, politie, werkenden in de zorg en hulpverlening) of elders of van criminaliteit.

Communicatie

Het beleid rondom 'veilige kerk' heeft aandacht gekregen na een kerkdienst in juni 2025 bij het voorstellen van de vertrouwenspersonen. Hun namen en contactgegevens zijn opgenomen in ons kerkblad, op onze website en worden vermeld op enkele plekken in ons kerkgebouw.

Vasthouden van beleid

We blijven aandacht vragen voor een veilige gemeente door dit ieder jaar op de agenda te plaatsen van de kerkenraad, contact te houden met de vertrouwenspersonen, in de kerkdiensten in de verkondiging en gebeden en in het pastorale overleg.